

Sorodniki, živeči izven Clevelanda so močno obžalovali, da niso zadnje čase obiskali Mrs. Higgins, da bi jo bili vsaj še enkrat videli pred njeno smrtjo. Ravno ko so hiteli po stopnicah v njen stanovanje, jih je srečala Mrs. Higgins, ki bi morala prav takrat po vsej pravici ležati na mrtvaškem odru. Razume se, da so se prestrašili na smrt in brez besede zijali vanjo. Svoje sorodnike je peljala gori v svoje stanovanje, kjer se je stvar razrešila in Mrs. Higgins, ki je bila prav pri dobrem zdravju, se vrnila domov, kjer je želela preživeti svoje dni v miru in udobju, dokler ni smejala do solz.

"AMERIŠKA DOMOVINA"**AMERICAN HOME — SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER**1117 St. Clair Avenue Cleveland, Ohio
Published daily except Sundays and Holidays

NAROČNINA:
Za Ameriko in Kanado, na leto \$5.50. Za Cleveland, po pošti, celo leto \$7.00.
Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.00. Za Cleveland, po pošti, pol leta \$3.50.
Za Cleveland, po raznašalcih: celo leto \$5.50; pol leta \$3.00.
Za Evropo, celo leto, \$7.00.
Posamezna številka, 3c.

SUBSCRIPTION RATES:
U.S. and Canada, \$5.50 per year; Cleveland, by mail, \$7.00 per year.
U.S. and Canada, \$3.00 for 6 months; Cleveland, by mail, \$3.50 for 6 months.
Cleveland and Euclid, by carriers, \$5.50 per year, \$3.00 for 6 months.
European subscription, \$7.00 per year.
Single copies, 3c.

JAMES DEBEVEC and LOUIS J. PIRC, Editors and Publishers

Entered as second class matter January 5th, 1909, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3d, 1879.

83 No. 243, Mon., Oct. 17, 1938

Časopis mora biti neodvisen

Neodvisno časopisje je bistveno potrebno za naš demokratski vladni sistem, in če nam je mogoče vzdrževati v resnici svobodno časopisje, ki je v resnici odgovorno resnici, tedaj se ni treba bati za demokracijo napram vsem napadom vseh diktatorjev in napram intrigam onih, ki so pri volji plezati po željah diktatorjev, ker tako zahtevajo njih sebični interesi. To je mnenje večine urednikov v Zedinjenih državah, katerega je zadnje čase tako značilno poudarjal glavni urednik enega največjih časopisov na svetu — urednik The New York Times.

"Videli smo," je rekel urednik, "kako v drugih deželah izrabljajo orodje masne kontrole potom iznajdb, ki so bile prvotno namenjene v blagor ljudi, a so uporabljane v izkoriščanje ljudi. Vklentite časopis v verige diktatorja, in časopis preneha vršiti svojo dolžnost v inteligentne svrhe, pač pa je odvisen samo od volje onega, ki si je s silo priboril vladno nad narodom, ne da bi narod vprašal za dovoljenje."

"Da ostane ameriško časopisje neodvisno, je seveda v tem narod sam v prvi vrsti odgovoren. On mora paziti na neodvisnost časopisa z isto skrbjo kot pazi na svojo osebno svobodo. To so vedeli že očetje ameriške republike, ko so zapisali v naš fundamentalni dokument, v ameriško ustavo, odredbo, da se svoboda govora in časopisja z nobeno postavno ne sme kratiti."

"Prva dolžnost vsakega časopisa je, zlasti dnevnikov, da prinaša poročila o dogodkih, ki se vršijo dnevno po svetu. Taki dogodki se nanašajo na cele države, narode, na nesreče, katastrofe, vojne, ekonomske in finančne, civilne in kriminalne zadeve narodov in posameznikov, sploh na vse, kar bi utegnilo zanimati posameznega čitatelja. Neodvisen časopis bo prinesel vsako novico — v kolikor mu dopušča prostor — pa najsi bo po volji uredniku ali ne. Urednik mora vsak čas upoštevati, da ima v krogu svojih čitateljev ljudi najbolj različnega mišljenja, ljudi, ki slepo drvojo za urednikom v vsem, kar zapiše, ljudi, ki pretehtajo vsako uredniškovo sodbo, in končno, ljudi, ki so direktno sovražni idejam urednika."

Toda vendar naročniki in čitatelji vseh treh gorej omenjenih kategorij čitajo kaj poroča urednik. Novica ne sme biti nikdar zavita, pač pa je prva dolžnost urednika prinesiti novico tako, kot jo je dobil in ki je po njegovem mišljenju resnična. O popolni resničnosti novice seveda noben urednik ne more biti prepričan, kajti novice se godijo po širnem svetu, in urednik ne more biti navzoč v eni uri po vseh petih delih sveta. Zanašati se mora toraj na brzojave, na telefone, na radio poročila, na dopise, na poročila znanih moških in žensk, ki so ob času dogodka navzoči v krajih, kjer se je opisani dogodek pripetil. Ako urednik prinese novico, kot jo je dobil, je storil svojo dolžnost, dasi seveda ne more odgovarjati za resničnost iste iz enostavnega vzroka, ker sam ni bil na mestu, kjer se je novica pripetila, pač pa se zanese na poročevalca."

"Brez vsakega dvoma je da ljudje silno radi čitajo novice. Novice so pa trojnega značaja. Informativne, to je take, ki ljudem prinašajo obvestila, kaj je treba narediti, kako se je treba ravhati, kot n. pr., ako se prerokuje tornado, potres, povodenj, itd. Druge novice so splošnega pomena, kot n. pr. odnosi med narodi, politični dogodki, položaj na fronti (kadar je vojna), in tretje novice so družinskega in družabnega značaja, namreč poročila o umorih, ropih, razporokah, starostni pokojnini, nesrečah in katastrofah, itd."

"To so novice v glavnem. Urednik jih mora prinašati, če hoče biti neodvisen. Kajti en čitatelj bo čital to, drugi drugo. Med naročniki imamo naprimer, da povemo konkretnen slučaj, ljudi, ki so n. pr. za španske nacionaliste, zopet so drugi, ki so za španske lojaliste. Eden kot drugi pa čita, kaj je novega pri prijateljih ali sovražnikih. Kajti glavna naloga urednika-novičarja je ljudem prinesiti — novico tako, kot jo je dobil. Naročniki, čitatelji se ne bi smeli nikdar jeziti radi novice v časopisu, ako jim ne ugajajo. Urednik jih prinaša v dobri veri in v prepričanju, da če enemu ne bo ugajala, bo ugajala drugemu. Da pa nismo vsi enako ustvarjeni, to gotovo vemo. Vsak si položaj po svoje razlaga."

"Toda urednik ima še drugo, veliko bolj važno dolžnost, kot pa prinašati dnevne novice. Urednik mora te novice podvreči kritiki, to je, po svoji zdravi pameti ločiti Juliko od zdravega zrnja. S tem se začenja druga naloga neodvisnega urednika, katero lahko opazujemo in kateri sledimo v uredniških člankih, deloma pa tudi v dopisih naročnikov in čitateljev dnevnika."

Kaj pravite!

Če bi ameriško časopisje v Clevelandu zdaj samo eno desetino toliko pisalo o kandidatu Sawyerju in ga priporočalo v izvolitev, kot je pisalo zanj pred primarnimi volitvami, pa bi bil Sawyer na konju. Zdj ni pa nikjer tiste slave. Kaj neki je temu vzrok? Človek bi sodil, da bi to časopisje skoro raje videlo, da bi bil izvoljen republikanec Bricker za governorja.

BESEDA IZ NARODA**Sestanek nekdanjih učencev in učenk slovenske farne šole v Lorainu**

O blažena leta nedolžnih otrok, vi ste minula brez težkih nadlog!

Ali niso bila to tista srečna leta, ko smo kot mali fantje in deklice brezskrbno in veselo pohajali dan za dnem v našo farno šolo sv. Cirila in Metoda, kjer so nas naše dobre sestre učiteljice reda Notre Dame učile. Seve, ti sta leta so minila, a spomini nam še uhajajo nazaj.

Ali se ne spominjate več, kako so nas naše ljubše mame s vso skrbjo vsako jutro odpravile, da smo bili lepo in snažno opravljeni, da smo imeli vse domače naloge v torbici pripravljene. Potem so nam pa še potisnili v rokco kak lep rdeč jabolko, da smo ga imeli za malco med odmorom, predno smo prišli opoldne domov za kosilo.

Ali se ne spominjate več, kako so nas naše dobre sestre učiteljice vestno in Bogu dopadajoče pripravljale na oni najlepši dan našega življenja, na dan prvega sv. obhajila?

Ali se ne spominjate več, ko smo že bolj odrasli in je prišel čas za izpite? Kakšne skrbi smo imeli. Gotova sem, da so bile to naše prve prave skrbi.

Ali se ne spominjate več, ko smo dovršili vseh osem razredov in smo imeli obrede graduacije, potem smo se pa razkropili na vse strani. Eni smo nadaljevali svoje študije, drugi so morali takoj za kako delo prijeti.

Razšli smo se, vsak po svoji poti, kakor nam je bilo odločeno po božji roki. Mnogo let je že preteklo od tistih let, a če pogledamo v duhu nazaj, še vidimo, kako smo sedeli v klopih, kdo je sedel pred nami, kdo za nami, vidimo sestro učiteljico spredaj.

Ali ne bi bilo nekaj imenitnega, ako bi se mogli samo še enkrat za en sam dan vrniti nazaj v tisto dobo? Seveda! A zaman so take želje in take misli, ker je to nemogoče prvič, ker že marsikateroga učenca in učenke, kakor tudi sestre učiteljice krijeje obdobje, katere moramo izpolnovati. Ampak spozila se je ideja, da bi se vršili takozvani "reunion" ali sestanek vseh, ki so kdaj pohajali v našo farno šolo in to se bo vršilo v nedeljo 6. novembra. Spored te slavnosti bo sledeč:

Ob osmih zjutraj se bo darovala sv. maša za vse žive in umrle učence in učenke. To sv. mašo bo daroval Rev. Ludwig J. Vrant, župnik v Madison, O. in nekdanji učenec naše farne šole. Vsi udeleženci sv. maše so prošeni, da se udeležijo skupnega sv. obhajila. Po sv. maši se vrši slikanje pred cerkvijo in pozdravili se bomo z našimi č. sestrami učiteljicami, ki so nas pred leti učile in ki se bodo tudi udeležile te sv. maše.

Ob šestih zvečer bo blagoslov s petimi litanijami. Po dovršeni cerkveni pobožnosti so vrši banket v SND ob sedmih zvečer.

Vsa cerkvena društva kot tudi posamezniki so pridno na delu, da storijo vse, kar je v njih moč, da bo ta sestanek pravi uspeh. Ze sedaj vas vse vljudno vabimo, da si rezervirate dan 6. novembra za "Homecoming day" pri fari sv. Cirila in Metoda v Lorainu, O.

Vi vsi pa, ki ste izven naše farske, ki mogoče živite v bližnjih mestih in državah in ste nekda pohajali v našo farno šolo, pridite, ako vam je le mogoče, da se enkrat sežemo drug drugemu v roko in pokramljamo o tistih dneh, ko smo bili srečni pri dobrem očetu in zlati mami in mogoče se bomo spominjali na besede

de prelepe naše pesmi:

Otrok živim veselo,
šaljivo se igram,
vse gre po moji želji,
ker v srcu mir imam.

Prepevam pesmi glasno,
ko zjutraj se zbudim,
in kadar dan ugasne,
odmolim in zaspiam.

Na veselo svidenje! Za publi-
cijski odbor:

Mary E. Polutnik,
učenka 1913-21.

Armada mož in fantov

Piše Anton Grdina:

Že eno leto nazaj sem napisal nekaj o možeh in fantih društev Najsvetejšega Imena. Poudarjal sem kako važna in potrebna so taka društva in da so širom Amerike po katoliških farah zelo razširjena, ter da imajo veliko prednost tudi v javnosti, ki so priznana, da se potegujejo za pravice ameriških katoličanov, ki so jim v ustavi ameriške vlade zagotovljene.

V zadnjih letih, odkar je začel dvigati glavo komunizem, so se pričela tudi društva Najsvetejšega Imena oživljati, ojačevati in organizirati. Zadnje čase smo čitali že več dopisov v naselbinah o skupnih nastopih teh društev. Prvo so se pričela društva organizirati vsako v svoji fari. Zatem so pričeli uradniki teh društev obiskovati sestanke drugih fara. Končno pa so se dogovorili za tak skupni nastop vseh štirih fara v namenu, da javno pokažejo kar je njih cilj in njih javno prepričanje.

V zadnjih par tednih smo čitali par finih dopisov, kjer so bili razlogi pojasnjeni. En dopis je pisal vrli, mlad, tukaj rojen mož, Mr. Mike Kolar, drugi dopis je imenitno napisal Mr. Anton Meljač iz fare sv. Lovrenca. Pisali so še drugi! Ni potreba, da bi k tem dopisom še kaj dodajal. Kar so pisali to drži in ostane, če imam še kaj k temu dostaviti je to, da izrazim pohvalo za nastop zadnje nedelje 9. oktobra, v katerem nastopu so možje in fantje nastopili. Odzvali so se častno za sv. skupno obhajilo v cerkvi sv. Vida ob 8:30 dopoldan. Nadalje naj k temu še dodam nekaj vrstic v namenu, da ž njimi pribijem potrebo te skupnosti in splošnega sodelovanja: Nič bi ne pomenilo v današnjih dneh za javnost, če ne bi katoličani tudi javno pokazovali, da so katoličani. Tega ne bi bilo potreba poudarjati, če bi drugi, ki so odpadli, vero ne napadali, kar se pa dogaja dan danes. In kar počenja komunizem danes, je pa naravnost potreba in dolžnost vseh katoličanov, da nastopamo javno kot protest na napadanja tistih, ki jim je vera bajka in ki si zelo veliko prizadevajo, da bi izbrisali iz src vseh rojakov misel na vero in na Boga.

Da smo katoličani na pravem, naj nas bodri geslo, da smo v to tudi poklicani po naročilu naše sv. Cerkve. Ne samo da nam že vest narekuje to storiti, marveč smo še vabljeni, smo poklicani po sv. Očetu, poglavarju naše sv. Cerkve, da se pripravimo na vsake morebitne čase, ko bodo očitno in javno gromeli in hruli napram rimskokatoliški Cerkvi. Kanonik Rt. Rev. Oman so imeli na temu sestanku prav primeren in zamišljen govor, v katerem so poudarjali, da je sovražnik sv. Cerkve poskušal že od začetka z vsemi raznimi sredstvi vernike od vere odvrčevati. V prvih letih krščanstva je sovražnik cerkve rabil silo in meč. Milijone vernikov je uklonilo glave in so

dažali svoje življenje v mukah in trpljenju za svoje versko prepričanje. Ko so se take grozote odpravile, se je sovražnik sv. Cerkve pričel posluževati pa drugih sredstev. Začel je ljudi zasmehovati, ki so javno pričevali versko prepričanje. V tem je sovražnik dobro uspel. Dandanes je že veliko ljudi, ki jim je nedeljska služba v cerkvi nekaj otročjega, nekaj zasmehovalnega. To je pa zelo nevarna zanka, osobito za te mlade ljudi v tej svobodni deželi, ki je mladina tako samosvoja in v mnogih ozirih brez varuha, brez voditelja in brez dobrega svetovalca. Sovražnik je zviti, saj ga že imenujejo "lažnika" in zvitega zapeljivca." Sovražnik je prekanjen! Dobro pozna človeško slabost. Ve, kako nastavi mreže, da privabi v odpad človeka, ki je bil ali bi veren postal. Da mu berila, v katerem se bo nabral protiverskega duha, zato, osobito dandanes uporabljajo časopise, kjer mladina išče svoje utehe. Kar že človeka ne odvrne od vere slaba tovaršija, doseže sovražnik cerkve to z slabim časopisjem. Mi vemo to, da bomo postali taki, s kakoršnim se bomo pajdašili, to nam je povedano že po apostolu sv. Pavlu ki pravi: "Povej mi s kom da obučuješ in jaz ti bom povedal kakšen da si." Tisto sredstvo, o katerem je povedal gospod kanonik Oman namreč, da se ljudi smeši ko gredo v cerkev, je hujske od onega, ko so jih sežigali na grmadah. Takrat niso odpadali, ko so jih mučili in trpinčili, marveč so se njih trume še množile. Sedaj pa, ko se temu in onemu prijatelji posmejujejo, ko gre v cerkev, ga prej omamijo da odpade. Zelo močan mora biti mladenič, da obstoji na svoji verski stopinji, če pa njegovi komarati na njega pomilovalno gledajo in mogoče se mu porogljivo posmejujejo, najhuješe je prenašati zaničevanja. Ali ne slišimo pogostokrat, ko sprajšujejo: "Kaj si pa v cerkvi dobil, ko si molil?" Drugi nazivajo versko življenje za nazadnjaštvom, klečeplaštvom itd. Vse to je strup za take, ki so slabotni in niso dovolj poudčeni. S takimi izzivanji odpadniki naravnost žanjejo za svojo propagando. Če se to dogaja že med nami, ko imamo še duhovnike in cerkve, kjer se razlaga sv. evangelij, kaj pa naj sodimo o pokrajinah, kjer ni duhovnika, ni cerkve, ni staršev da bi mladino učili, ki stariši so že sami padli v prepad in odpad, tam gre kakor po žnoric "Prosveti," katera z vsem podžrtvovanjem in z vsemi sredstvi deluje, da bi bravec prepričala, da naj nikar več nikdo ne bo tako nespameten, da bi veroval ali v cerkev pohajal.

Kdo izmed bravecev teh vrstic ne bo priznal, da so prišli naši rojaki sem v Ameriko kot verni ljudje. Kdo pa dandanes ne ve, da je veliko število teh danes ne samo da so mlačni in da nimajo vere, marveč so mnogi taki, ki so naravnost zagrizeno sovražni sv. veri in cerkvi, tako da žele in hrepene, da bi se pojavil na cerkev odpor in da bi razdejali to rimsko obstoječo Cerkev in duhovnike kar na grmadi sežgali. Ali ne čitamo, kako zelo veselje vlada v kolonah teh časopisov, ko v Rusiji in v Španiji, kot v Mehiki rušijo cerkve in more katoličane. O, da bi se vsaj še v Ameriki pojavilo kaj sličnega! Kakšno veselje bi zavladalo v srcih teh, ki so nehali hoditi v cerkev in k sv. zakramentom! Sitnost jim je in v zadregi so ti nesrečni ljudje namreč radi tega, ker jih je vseeno nekolkol strah. Niso še na jasnem in niso še prav gotovi, če je Bog ali ga vendar ni, kakor uče in trdijo sami. Če pa je vendar tisti Bog, potem se zna njim enkrat vseeno slaba goditi. Zato pa skušajo, da bi kar vsi ljudje prej ko mogoče trdili in vpili: ni Boga! ni Boga! Potem bi teh ljudi ne bilo nič več strah in bi jih nič več ne skrbevalo, vse bi bilo O. K. in zelo luška na svetu, ko bi vsi ljudje trdi-

li, da je Bog že zdavnaj pozabljen.

Ali ne trdim prav? Povejte mi, zakaj si pa toliko prizadevajo v tem, da se od Boga ne sme nikjer omenjati in vere ne mešati v naše dnevne odnose, ne v društva in ne v organizacije in ne nikamor. Boga iz šol, Boga stran iz držav, Boga se mora sežgati na grmadi! Koliko je bilo veselja, ko so stari bogoci goreli na grmadah na ulicah v Moskvi in Petrogradu potem, ko so prišli na konjička komunisti. Vsi polni sreče in veselja so, da bo šlo odslej pa vse srečno. Srečen narod ruski, ki si se otrese teh črnihov in so se porušile cerkve in se v cerkvah pleše in je dovoljeno uživanje kolikor ga kdo hoče! Kakšen greben je zrasel v teh časih tudi pri Prosveti in drugih njenih bratcih, ko je kazalo da bo romal ta sitni bogec tudi v Ameriki iz "kontre" in ga ne bo nikjer več in ne bodo potem več hodili ti "nazadnjaki in klečeplazci" molit Boga, ko ga več nikjer ne bo!

Sitnost ti sična, da ta Bog in ta bogec še vedno obstoja in noče ven iz kontre in ti ljudje: "zarukani, nespametni, prismojeni še vedno hodijo v cerkev in kaj se še v večjemu številu! In, kar je še slabše in hujske za tiste, ki so že pred mnogimi leti napovedovali konec pohajanja v cerkve, je to namreč, da je začel hoditi v cerkev tudi mladi svet. Ta cvet, ki je vzgojen tu v Ameriki, ki je šolan, pa gre v cerkve! O ti para ti! V mladini je bodočnost! In ta mladina ti pohaja v cerkve! Tu se pa že vse neha! Kje bo mesta za stari liberalizem! Ko ta mladina gre v cerkve in noče slediti nam, ki smo učili, da je hoditi v cerkve "poniževalno in otročje." Pa vidimo ti v cerkev take junake, može in fante, ko bi se vendar morali sramovati, pa gredo s takim ponosom. Prej ta večer v cerkev k spovednici, drugi dan pa skupno k svetemu obhajilu. Da, tako je! Tako je bilo od začetka in bo do konca! Smo razdeljeni in razdeljeni bomo ostali, kar se tiče vernih in odpadlih, ker ne moremo skupaj v tem, kar nam je sveto in drago in kar je drugim mrzlo in sramotno. Žal da je tako, žal da ne moremo iti skupaj. Katoličanje nimamo kaj izgubiti. Mi ničesar ne reskiramo, izguba je lahko na strani teh, ki so to zavrgli, kar skušamo katoličanje ohraniti, gojiti in širiti. Nam je to naročeno, mi smo v to poklicani, dočim so odpadniki sami od sebe, dasi so bili prav tako poudčeni kakor mi, so to položili na stran in odložili rade volje in rekli, da lahko žive brez tistega Boga.

Tako so rekli od nekda posamezniki in so tako rekli tudi narodi. Rekli so tako le nekaj kratke časa, Bog jim je to dopustil, oslepil jih je in potem pa jih leputnil tako strašno, da so se prepudili in zopet spoznali, da je in da vlada Bog! Može in fantje, ki ste člani najsvetejšega Imena, čast vam! Na pravemu potu ste in vaša dolžnost je, da se prikazujete močni. Vem, da ne zato, da bi se kazali kakor farizeji, marveč, da bi z svojim skupnim dejanjem navdušili in prepričali še one, kateri so se razpili. Gledajo na vas in gledajo na one, ki v cerkev ne gredo. Ne vedo sicer katerim naj bi sledili. Vi jim ne morete tukaj ničesar posebnega obljubovati nikor da se bodo v vaši družbi počutili srečne in zadovoljne. Drugi jim pa lahko obljubujemo, da bodo veliki "naprednjaki," če v cerkev hodili ne bodo! Mi pa vemo kaj da je naprednjaštvo, vemo da je to prazna in lažnjiva beseda, katera samo vleče in vsebine nima nobene! V resnici napreden zamore biti le pošten in dober katoličan, katerega dolžnost je, da je pošten in vzoren ter da doprinaša dobra dela po svoji vesti, za katere se katoličan čuti pred Bogom zanje odgovornega!

Može in fantje Najsvetejšega Imena! Velika je še vaša naloga. Ne samo tako daleč, da se pokažete v nastopih k sv. prejetmanjem, marveč je še mnogo drugih dolžnosti, katere spadajo pod vaše okrožje. Ta organizacija bi morala biti kot straža na vseh javnih pojavih, kjerkoli se opazijo znaki napadov na vero. Paziti bi morali na dopise v listih, ki so veri sovražni in sklepati odločne proteste, ter apelirati na ljudi katoličane, da se vam pridružijo v proteste in da zavračajo napade na sv. resnice in na versko prepričanje. Sovražnik bo samo tako dolgo hodil po naših pravicah, dokler mu bomo pustili mi! Kadar bomo pa rekli: stoj! dlje ti pustili ne bomo, takrat se bo ustavil. Kar se dogaja in kar je že bilo narejenih krivic sv. veri med nami, smo dopustili in pustili mi katoličani pa recite da to ni res!

IZ DOMOVINE

—V noči od petka na soboto je nastal v vasi Zlatoličje pri Ptuj velik požar, ki je povzročil ogromno škodo. Okrog 3 ponoči je začelo goreti pri posestniku Josipu Pekraniču. Vsa hiša je bila že v plamenih, ko so se domači šele prepudili ter komaj rešili golo življenje. Gospodar se je precej poškodoval, ker je padel po stopnicah. Pekraniču je zgorela hiša in gospodarsko poslopje.

—Po treh letih je našla ukradeno hčerko. Kmetica Monika Halužanova iz Klenovca je bila pred tremi leti na božji poti pri Mariji Bistriči s štiriletno hčerko Anico. Ki je bila v cerkvi zamaknjena v molitev, je otrok izginil. Ves dan je mati iskala hčerko, vsa strta se je brez nje vrnila domov. Začela je hoditi na božja pota. Tako je tudi te dni prišla v Trški yrh pri Krapi. Naenkrat se je pred njo znašlo 7 letno dekletce, vpiljoč: "Mamica, mamica, jaz sem Anica, tvoja hčerka, ne daj me ciganom!" Anica je bila po cigansko oblečena, zlomljenih rok in izkazevala lica. Po znamenju na hrbtu je mati spoznala hčerko in jo je vsa srečna odvedla domov. Orožniki pa so prišli dve ciganki, ki sta pred tremi leti ukradli punčko in jo pohabili, da je lažje beračila. Cigansko družino bodo prignali v Zagreb. Dekletce je podrobno povedalo, kako so jo cigani mučili, ko so jo takrat v Bistriči ukradli in jo spravili v vrečo in se odpeljali z njo proti Zagrebu.

IZ PRIMORJA

—Kruh v vaseh. Trnovo, sept. 1938. — O kruhu se menda ni toliko govorilo in pisalo niti v svetovni vojni kot se zadnje čase pri nas. Sicer se je enotna vrsta kruha, odkar je bila letošnja žetev, precej zboljšala tako, da ga oni, ki niso bili nikoli vajeni črnemu kruhu, prav radi jedo. Tudi tako imenovana enotna moka je mnogo boljša kot je bila v začetku. Vendar ne glede na to, kaj je dovoljeno in kaj ni, kakšna sme biti moka in kakšen kruh, po naših vaseh niso letošnje leto poznali ne krušne moke ne kruha. Za zajtrk je imela večinoma kmečkih družin močnik ali pa kašo, večših polento, neredko pa tudi krompir. Lanska letina žita je bila pičla; kar so pridelali doma, so porabili že čez poletje in v jeseni tako, da za zimo in do nove žetve ni ostalo več ničesar. Žito, ki se ga prav za prav za privatno rabo niti ne more dobiti in pa moka sta tako draga, razmere po naših vaseh obupne tako, da večina družin ni skoro celo leto imelo kruha.

—Gorica. Vojašnice sv. Marka v Gorici bodo razširili. Mestni svet je že odobril nakup zemljišča na katerem bodo zgradili vojašnice.

ŽUTI

Po nemškem izvirniku K. Maya

1938	Okt.	1938
Sa	Mo	Tu
1	2	3
4	5	6
7	8	9
10	11	12
13	14	15
16	17	18
19	20	21
22	23	24
25	26	27
28	29	

KOLEDAR

DRUŠTVENIH PRIREDITEV

OKTOBER

- 22.—Društvo sv. Marije Magdalene št. 162 KSKJ priredi plesno veselico v Knausovi dvorani.
- 22.—28d Ward Democratic Club, ples v avditoriju S. N. Doma.
- 22.—Ambassador mlad. društvo ima vinski trgatve v S. N. Domu na 80. cesti.
- 23.—Igro in ples priredi podružnica št. 41 SZZ v S. D. Domu na Waterloo Rd.
- 24.—Community Welfare Club, privatna zabava v prizidku S. N. Doma.
- 29.—Pevski zbor Planina priredi plesno veselico v S. N. Domu na Stanley Ave., Maple Heights.
- 29.—Društvo Slovenska Bistrica št. 42 SDZ, Girard, O., ima Hallwe'en party v S. N. Domu.
- 29.—Društvo Carniola Tent 1288 TM, plesna veselica v avditoriju S. N. Doma.
- 30.—Jesenski koncert pevskega društva Zvon v S. N. Domu na 80. cesti.
- 30.—25-letnica Slovenske zadružne zveze v Slovenskem domu na Holmes Ave.; program popoldne in zvečer.

NOVEMBER

- 5.—Društvo sv. Cirila in Metoda št. 18 SDZ, plesna veselica v avditoriju S. N. Doma.
- 6.—Jesenska zabava društva sv. Imena v šoli sv. Vida.
- 6.—Konzert Mladinskega pevskega zbora S. D. D. na Waterloo Rd. v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.
- 12.—Društvo Slovenec št. 1 SDZ, plesna veselica v avditoriju S. N. Doma.
- 13.—Pevski zbor Jadran priredi varietetni koncert s plesom v Slov. del. domu na Waterloo Road.
- 13.—Samostojni pevski zbor Zarja, opera in ples v avditoriju S. N. Doma.
- 19.—Carniola Hive št. 493 TM, plesna veselica v avditoriju S. N. Doma.
- 20.—21.—Purmanska zabava društva Orel v cerkveni dvorani

sv. Vida.

19., 20., 21., 22.—Cerkveni bazar fare Marije Vnebovzete v Slovenskem Domu na Holmes Ave.

20.—Podružnica št. 25 SZZ priredi ples in igro ob priliki desetletnice občanka. Prireditve se vrši v S. N. Domu na St. Clair Ave.

26.—Društvo sv. Ane št. 4 SDZ priredi plesno veselico v Dominik Krašovecvi dvorani.

DECEMBER

- 4.—Pevski zbor Jadran priredi varietetni koncert v Slov. domu na Holmes Ave.
- 11.—Društvo Ivan Cankar ima igro v avditoriju S. N. Doma.
- 17.—Društvo Svobodomiselnice Slovenke št. 2 SDZ, plesna veselica v avditoriju S. N. Doma.
- 18.—Slovenska mladinska šola SND, predstava v avditoriju S. N. Doma.
- 18.—Konzert pevskega zbora Slovan v S. D. Domu na Waterloo Rd.
- 31.—Društvo Zvon priredi zabavni večer v S. N. Domu na 80. cesti.
- 31.—Klub društev SND priredi Silvestrov večer v avditoriju S. N. Doma.
- 31.—Praznovanje starega leta v S. N. Domu v Maple Heights.
- 31.—Slovenski dom priredi Silvestrov večer fino zabavo v Domu na Holmes Ave.

1939

JANUAR

- 1.—Maccabees "Drill Team", ples v avditoriju S. N. Doma.
- 8.—Euclid Rifle klub priredi srnjakovo večerjo in lovski ples v Slovenskem domu na Holmes Ave.
- 15.—Mladinski pevski zbor Slavčki, koncert v avditoriju S. N. Doma.
- 21.—Društvo Loška dolina priredi plesno veselico v Knausovi dvorani.
- 21.—Interlodge liga, ples v avditoriju S. N. Doma.
- 22.—Dramsko društvo Ivan Cankar, predstava v avditoriju

S. N. Doma.

28.—Samostojna Zarja, plesna veselica v avditoriju S. N. Doma.

FEBRUAR

11.—Društvo Soča št. 26 SDZ priredi veselico v Češka Sin Sokol, 4314 Clark Ave.

12.—Skupna društva fare sv. Vida priredi plesno veselico v avditoriju S. N. D.

JULIJ

25.—Piknik kluba collinwoodskih groceristov in mesarjev na Pintarjevi farmi.

AVGUST

5.—Fara Marije Vnebovzete priredi piknik na Pintarjevi farmi.

Groza Panamskega prekopa

Ko so gradili Panamski prekop, so zahtevali žuželke, ki prenašajo rumeno mrzlico in malarijo, neskončno veliko človeških žrtev in so bolj ovirale gradnjo kakor tehnična in denarna vprašanja.

Ferdinand Lesseps, inženir Sueškega prekopa, je prevzel tudi prekopavanje kakih 60 kilometrov širokega zemeljskega pasu Paname. To je bila mogočna naloga. Lesseps je kot veljaven inženir dobro poznal težkoče tega dela. Vendar jih je jako podcenjeval. Zemeljska ožina je bila skalnata, a tudi močvirnata in je imela čim najbolj nezdravo podnebje sveta. Tu sta bili doma rumena mrzlica in malarija.

Ko je bilo Lessepsu 75 let, je prvič zasidil lopato v to zemljo. Spočetka je bilo za gradnjo določenih 300 milijonov frankov. Iz vseh delov sveta so dovažale ladje kar armade delavcev. Kmalu je zadonela pesem dela po pragozdu, ki so ga krčili, in z močvirja, ki ga je bilo treba prekriti. Prvi denar je kaj kmalu skopnel za nakup koncesije, ki je bila last neke druge skupine, dalje za plačilo železniške proge, ki je šla preko zemeljske ožine in pa za neznanske vsote za mezde in za material. Toda Lesseps Slavčki, koncert v avditoriju S. N. Doma.

Prospekti, ki so zlasti v njegovi domovini Franciji prifrfovali v sleherni hišo, pa niso ničesar povedali o strahotnem umiranju v tem panamskem pe-

klju. Rumena mrzlica je pobirala na tisoče delavcev in najbolj žilave delavce je posekala že čez dva ali tri dni. Takrat še ni bilo nič znanega, kaj povzroča to strašno bolezen. Komu se je le kaj sanjalo o komarjih, katerih podnevi med delom niti ni nihče opazil? V bolnišnicah so postavljali noge postelj v velike skledice, da bi tako varovali bolnike sprčo mravelj, pa so s tem nevede in nehoti narejali še več kotičev za te nevarne komarje. Zamorec skoraj da se ni rumena mrzlica prav nič ločevala, a tem bolj je pobirala Evropejce. Umirali so, kakor so prihajali—kar v trumah.

Prekop so navzlic vsemu kopali dalje. Ob krajeh pa so se neskončno daleč raztezala pokopališča. Z novim denarjem so prihajale nove žrtve. Čez nekaj let so potrošili že eno in pol milijarde zlatih frankov. Leta 1895 se je prekop zadušil v močvirju. Beseda Panama je imela pomen največjega škandala svetovne zgodovine. Nešteto francoskih varčevalcev, ki so vtaknili svoj prištejeni denar v delnice "Družbe prekopa," so bili na robu propada. Nešteto družin je objokavalo mrtve svojce.

Lesseps je umrl. Več let je bilo vse tiho na Panamski zemeljski ožini. Spet so se raztezala močvirja in barja, spet je zagospodoval pragozd. Nato je vzela Amerika gradnjo prekopa v roke.

V Havani, kjer je že od nekdaj divjala rumena mrzlica, so začeli v začetku tega stoletja govoriti o čudaku, ki baje ni bil čisto pri brihti, o nekem doktorju Findlayu. Ta je kar naprej trdil, da je rumena mrzlica v zvezi s komarji. Slednjič je to zvedela neka ameriška vojaška komisija in je začela preiskovati mnenje doktorja Findlaya. Junaško so se dajali zdravniki in usmiljenke na razpolago za preizkuse. Pomrli so za to žrtev, vendar so s svojo smrtjo rešili deset tisoč življenj. Havana se je začela boriti zoper kotiča komarjev in se je na ta način razvila v veliko mesto.

Američani so se začeli pri nadaljevanju gradnje prekopa okoriščati s skušnjami, ki so jih dobili v borbi zoper komarje. Niso seganjali armade delavcev kar tako v kužno podnebje in jih puščali umirati, marveč

so zmeraj prej poslali "brigado" zoper mrzlico na dotična mesta. Brigada se je spustila v boj s komarji in to z vsem orožjem. Jezera, luže, jarke in obsežne pokrajine so polivali z mešanico petroleja in karbola, da so tako pomorili ličinke komarjev. Nato so še vse polili samo s petrolejem in vse zažgali.

Brigada mrzlice se je temeljito vojskovala. Od leta 1906 ni bilo nobenega primera rumene mrzlice več. Tega leta se je začela gradnja ob jezovih. Nadaljevalo je 35.000 ljudi tisto delo, ki ga je bilo začelo 100.000 delavcev, pa jim je rumena mrzlica izpulila lopato iz rok.

Leta 1914, to je 34 let potem, ko se je lopata prvič raztezala v to zemljo, je bila gradnja končana in potrošeni 3 milijarde zlatih frankov. Panamski prekop so kar po tistem odprli; nihče se ni zmenil za otvoritev, zakaj v Evropi je takrat bušnila plamenica svetovne vojne v zrak.

Sele zmaga nad komarji, prenašalci rumene mrzlice, je bila omogočila dovršitev orjaške zgradbe.

MICHIGANSKE SRNE

Lansing, Mich. — V državi Michigan računajo, da je do 1.000.000 srn. Zato je državna komisija za konzervacijo odločila, da se pošlje v državo Virginijo 100 srn v svrhu izboljšanja tamkajšnjega plemena te divjadi.

SLABA LETINA V MEHIKI

Mexico City. — Mehika bo imela letos zelo slabo letino in deželi preti lakota. Vlada se že pogaja z Japonsko, da nakupi tam fižola, v Zed. državah namerava nakupiti pa veliko količino pšenice.

MALI OGLASI

Male farme

Pred nekaj časom je bil v Ameriški Domovini oglas za nekaj malih farm po primerni ceni. Ker sem naslov izgubil, naj mi sporoča, kdor ima kaj primernega na prodaj v bližini Clevelanda. Lahko piše na: M. B., 1273 E. 60th St., Cleveland, Ohio. (245)

Soba v najem

Opremljeno spalno sobo se odda v najem; gorkota, kopalnica in še druge ugodnosti. Vprašajte na 15919 Whitecomb Rd. zgorej; to je v bližini St. Clair Ave. (247)

Stanovanje

obstoječe iz 4 sob se odda; kopalnice, garaža, podstrežje in klet; nova veranda spredaj. 16316 Arcade Ave. (243)

Delo na farmi

bi rad dobil moški, pripraven za vsa dela na farmi in okrog hiše. Vprašajte na 7710 St. Clair Ave. zgorej. (243)

Odda se poslopje

34x36, zidano, pripravno za shrambo ali za malo tovarno. Poizve se na 6011 St. Clair Ave., Zavasky Hardware. Oct. 12, 14, 17, 20, 22, 24, 26, 28.

In potem je prijel tisti alim, zgodaj je še bilo. Pravil mi je, da je videl lorda, če želim, da me bo peljal k njemu. "Je najprvo govoril z vami?" "Ne. Prej še s Karanirwanom."

"Seveda! Karanirwan ga je moral prej poučiti, kako naj tudi vas zvabi v past. Prejšnji večer je bil namreč tu pri ogledu in domenila sta se, da mora tudi vas pripeljati, ker bi sicer ogled ne mogel govoriti z Angležem.

Ste šli z njim?" "Da. Lorda pa ni bilo nikjer. Iskala sva ga."

"Jako zvito! Medtem so pripravili vse potrebno, da pri mejo tudi vas in odpeljejo z lordom vred."

"Tako je bilo. Dolgo sva ga iskala, nazadnje pa prišla v karaul. In tam so že čakali hlapci in konji Karanirwana. Povedali so mi, da mora Anglež odpotovati in ga bom spremljal. Če bi se upiral, bi me takoj ustrelili. Prijeli so me, privezali na konja in mi zavezali oči. Skupaj sva potovala z lordom.

Tako se mi je godilo. Nihče me ne more dolžiti, da sem jaz kriv nesreče!"

"Vas tudi nihče ne dolži. Še sami bi bili za las ob življenju.

Pač pa lahko pazite, da lo-pove kaznujemo! Skrbno jih stražite!"

"Se razume! Ampak glejte, da ne bom čakal predolgo! Kdo ve, kaj vse se še utegne pripetiti!"

"Podvizali se bomo. Če bi v Kolučinu koga poznal, bi vam ga takoj poslal na pomoč. Pa žal še nikdar nisem bil v Kolučinu in če bi koga nagovoril, bi utegnil naleteti na Žutovega zaveznika —."

"Pa jaz poznam nekoga v Kolučinu, ki mi ga lahko pošljete. Celo dva poznam. Žena mojega sosedu v Baru je rojena v Kolučinu. Dva brata ima, eden jo je večkrat obiskal. Dobro ga poznam, prise-žem vam lahko, da je pošten, zvest človek.

Rad vam bo ustregel in prišel k meni. Morebiti vzame še tudi brata pa še koga drugega s seboj."

"Kdo je tisti človek?" "Kamenar je, močen, da se treh drugih ne boji. Dulak mu je ime.

Bi vprašali po njem?" "Bom. In pošljem vam ga. Če bo le hotel iti. In tudi drugi bom naprosil. In če nima, jo konj, jim damo ogledanje, ki jih bomo vzeli s seboj.

Sedaj pa smo se, mislim, domenili. Pojdimo spat! Ne vem še, kaka bo jutrišnja noč. Prej pa bomo še izžrebali straže. In zarana odpotujemo, da smo opoldne v Rugovi."

"Gospod," je menil tolmač, "stražo prepustite meni! Naporen dan vas čaka, jaz da lahko počivam. Razen tega je še samo nekaj ur do zore. Tiste urice že lahko prebedim!"

Silil je, vdal sem se. Zaupal sem mu, pošten, zanesljiv človek je bil.

Vkljub temu pa nisem dobro spal. Misel na polno jamo držnih zločincev mi ni dala miru. Bi se le utegnili na kakršenkoli način osvoboditi —.

Z zoro sem bil že na nogah. Stopil sem v hlev k ogledarju konjem. Našel sem sedla in odeje. Dve odeji sta bili znamenovani s črkama V in St., najbrž sta bili Stojkovi.

Zbudil sem tovariše in zlezal v jamo, da pogledam po ujetnikih. Dal sem jim primesti vode, jesti pa jim nisem dal, čeprav je imel Šarka polno shrambe.

Poslovili smo se od tolmača v nadi, da se kmalu spet vidi-mo. Ako ne, pa bi lord Lind-

say nakazal nagrado njegovi družini v Baru.

Solnce je bilo še za gorami, ko smo zapustili usodno dolino.

KONČNO —

I.

Napad.

Upravne razmere v evropski Turčiji so bile svojčas zelo žalostne, posebno na deželi. Padisih nikdar ni imel denarja za svoje uradnike, po cele mesece so morali čakati na plačo in je nazadnje vobče niso dobili. Zato je uradnik prav rad kaj "po strani zaslužil" in ni bil preveč izbirljen v sredstvih.

V takih razmerah je seveda trpela tudi javna varnost. Lačnemu kavvasu se pač ni ljubilo, da bi letal za zločincem, in če si šel prosit h kadiju, h kjaji ali h kodža baši, je najprvo zahteval bogat bagiš pa še ničesar ni ukrenil, ker je bil z zločinci v zvezi in je dobival svoj delež na plenu.

Ako poleg vsega tega še upoštevate slabe prometne zveze, nedostopne gore in gozdove Balkana, ki so nudili zločincem varno zavetje, razcepljenost škipetarskih gorskih plemen, ki so si bila neprestano v lasih, krvno osveto, ki je razdvajala posameznike in cele rodove, — potem bode razumeli, da je šla pšenica v klasje Žutemu, možu, ki bom o njegovem delovanju in žalostnem koncu pripovedoval v tej knjigi.

Žuti — "Rumeni" — je bil vodja razsežne organizacije zločincev, tatov, roparjev, morilcev, razpredene po vsem Balkanu od Odrina do Skadra. Povsod je imel svoje zaveznike in zaupnike, na deželi in tudi v mestih. Celo politični uradniki so bili njegovi pomagači. Kamor si prišel, nikjer nisi bil varen pred njimi, vaški handžija in kjaja je bil prav tako njegov zaveznik kakor kadi v mestu.

"Izvršujoči člani" Žutove družbe pa so bili poklicni tatovi, obcestni roparji, ljudje, ki so se sprli s postavo in zbežali v gore, ker so jim bila tla v mestih prevročja, zločinci, ki so tvegali vse, ker niso ničesar več tvegali, ki za nje življenje bližnjega ni bilo niti pare vredno. Živeli so v gorah, po gozdovih in soteskah, napadali popotnike in tujece, seveda le take, ki jih je bilo vredno napasti, kradli, plenili in morili. V posebnih slučajih pa so bili Žutemu za priganjače, spravljali so mu roke posebno "mastne ribe."

Žuti sam je bil skrivnostna osebnost. Kdo da je in kje živi, to so vedeli le njegovi ožji zaupniki. Skrivali se je moral pred oblastjo. Po dolgem iskanju in ugibanju sem dognal, da živi v Rugovi, neznatni vasi ob črnem Drinu, da mu je ime Karanirwan in da je bogat konjski kupec, spoštovan in ugleden človek, ki o njem živa duša ne sluti, da je poglavljan razkričane roparske tolpe.

Ne bil bi se brigal za tega človeka in za njegove ljudi, saj sem že izostal. Pa zvedel sem v Odrinu, da pripravljajo Žutovi ljudje velik zločin, pravi škipetar-ski udar. Za žrtev so si izbrali skaderskega veletrgovca Galin-greja, zvabiti ga mislili iz Skadra z družino vred in se polastiti vsega njegovega ogromnega premoženja. Galingreja je živel svojčas v Stambulu in v Odrinu, preden se je naselil v Skadru, dober znanec je bil mojih prijateljev veletrgovca Mafleja v Carigradu in Hulama v Odrinu. Naprosila so me, naj se pobrigam za zadevo in naj preprečim zločin, če je še čas.

In tako so nanese prilike, da sem tistikrat šel v gore Balkana iskat Žutega.

(Dalje prihodnjice)

Novo nemško letalo, ki so ga Nemci zgradili, ko jim je zgorel balon Hindenburg. Tudi temu bo povedel dr. Hugo Eckener, ki je prej povedel Hindenburgu.

Mednarodna komisija, ki bo nadzirala natančno določitev meje med Nemčijo in Čehoslovaško. Od leve proti desni so: Sir Neville Henderson, angleški poslanik v Berlinu; dr. Vojtěch Mahný, češki poslanik v Berlinu; Andre Poncelet, francoski poslanik; baron Ernest von Weizsäcker,

nemški državni tajnik in dr. Bernardo Attolico, italijanski poslanik. Ta komisija bo tudi nadzorovala plebiscit v okrajih, kjer bodo ljudje volili, ali naj spadajo pod Čehoslovaško, ali pod Nemčijo.

Skrivnosti ruskega carskega dvora

ROMAN

Vedno sem bila prepričana, da je popolnoma zanesljiva, in čisto sem jo obdarila.

—Vem, otrok moj! Prej si jo vedno zelo hvalila.

—Zato sem sedaj tako razočarana, da me je ta oseba tako prevarala. — Nihče drugi ni vzel denarnice; jaz sem prepričana, da jo bomo našli med njenimi stvarmi.

—Toda kaj naj storimo? Ti veš, otrok, da sovražim vsak škandal.

—Toda tokrat mora biti! — odvrne Franja trmasto. — Zadrževam, da se jo kaznuje. Najbolje bo, ako ji predaš policiji.

—Ta zahteva ni bila Jagodkinu po volji. Toda bil je navajen izpolniti hčerki vsako željo in radi tega je šel proti vratim, da zapove Pristovu naj pokliče policijo.

Toda Felsing mu odločno zastavi pot.

—Trenutek, gospod Jagodkin! — vzklikne on.

—Pozneje, gospod Felsing. Vidite, da moram najprej urediti to neprijetno zadevo.

—Ravno o tej zadevi bi vam rad rekel par besed, predno onesrečite človeka.

V BLAG SPOMIN

prve obletnice smrti naše iskreno ljubljene in nepozabne soproge in matere

Katarine Lovšin

ki je za večno zatisnila svoje oči dne 17. oktobra 1937.

Tam v gomili mirno spavaj, v kraju večnega miru; prosil za nas, da združili enkrat vsi se pri Bogu.

Žalujoci ostali
John Lovšin, soprog;
John, Mary, Frances, Edward, otroci.

Cleveland, O., 17. okt. 1938.

SEDMAK

MOVING AND EXPRESSING
Free Estimates and Low Rates
6506 St. Clair Ave., Henderson 1920
15022 Saranac Rd.

AUGUST KOLLANDER

6419 St. Clair Ave.

v Slovenskem Narodnem Domu

PRODAJA parobrodne listke za vse prekomorske parnike;

POSILJA denar v staro domovino točno, po dnevnih cenah;

OPRAVLJA notarske posle.

Kollander ima v zalogi tudi jugoslovanske znamke.

VLOGE v tej posojilnici

zavarovane do \$5000 po Federal Savings & Loan Insurance Corporation, Washington, D. C.

Sprejemamo osebe in družine vlog

Plačane obresti po 3%

St. Clair Savings & Loan Co.

6235 St. Clair Ave. HEND. 6570

—Kako mislite to, gospod Felsing?

—Mislim, da se morate najprej prepričati o pravilnosti svoje trditve, predno javno obtožite!

Franja ga divje pogleda.

—Ali še dvomite po tem, ko ste slišali, kaj sem rekla?

—Slišal sem vašo obtožbo, ki ni nič drugega, kot navadno sumničenje.

—Moje sumničenje se bo potrdilo, čim bo policija zaslišala devojko! — odvrne Franja.

Kako grdo je bilo videti, kako trdovratno vztraja ta lepa deklica pri svoji zahtevi.

Mladi učitelj se je opotekel, ko je pogledal njen obraz. To ni bila več Klarisa, ki jo je vzljubil. To je bil popolnoma tuj obraz, tuj v vsaki svoji potezi, tuj v tem neusmiljenem izrazu okrog finih ustnic.

V tem trenutku se ga poloti strahovit sum.

Morda to sploh ni Klarisa? Mogoče je to neka goljufinja, ki je na nerazumljiv način vrgla Klariso z njenega mesta in se vtihotapila v hišo?

Rekel si je, da je to blaznost. Toda kadarkoli ji je pogledal v obraz, vedno je mislil na to, da to vendar ne more biti Klarisa.

Najbolj so ga motile oči. Ta hladni izraz oči mu je bil popolnoma tuj.

Jagodkin se tudi obrne k svoji hčerki, ker mu je bilo neugodno, da pride policija v hišo, in ji reče:

—Otrok moj, tudi jaz mislim, da je bolje, ako najprej slišimo, kaj bo rekla Vera.

—Stori kakor hočeš, oče, — odvrne Franja. — Toda s tem bomo izgubili časa, tako da bo tatici uspelo skriti ukradenost.

Jagodkin gre k vratom in ukaže Pristovu, da pokliče Vero.

—Ali želite, da odidem? — vpraša Felsing.

—Ne, — odvrne Jagodkin. — Vaša bistrumnost nam lahko pomaga.

V par minutah vstopi Vera. Ni ničesar slutila ter vpraša, kaj ji ukazujejo.

Jagodkin prevzame vlogo državnega pravdnika. Rad je imel, kadar je mogel imponirati svojim služabnikom.

—Do sedaj smo bili zadovoljni s teboj, deklica, — reče. — Moja hčerka te je čisto obdarila. Toda ti nisi hvaležna!

—Samo ena možnost je, da popraviš svoj zločin; priznaj nam vse.

Vera se je plašno ozrla. Ni razumela niti besede, kaj je Jagodkin govoril.

—Nisem nič hudega storila. Za kaj se gre? Ne razumem vas, milostljivi gospod!

Franja ježno poskoči. —Ne pretvarjajte se, nehvaležnica! — vzklikne ona. — Čas je že, da odvržete krinko svoje vdanosti, ki me je do sedaj motila. Toda sedaj sem vas spoznala. Vi ste tatice.

Uboga Vera prebledi, ko je slišala, česa jo dolžijo. Ona si zakrije z rokama obraz in se na pol nezavestna nasloni na zid.

Ona zastoče. Kamen bi se usmilil te nesrečnice. Sam Jagodkin je usmiljeno gledal nesrečnico.

Toda Franja zmaje z rameni.

—To dokazuje vašo krivdo, — reče ona. — Kdor je nedolžen, ta se brani.

Felsing jo pogleda z neprijetnim pogledom.

—So obtožbe, ki jih je treba

prej razumeti, predno se najdejo besede obrambe.

On stopi k Veri ter ji reče blago:

—Zberite se, deklica! Ako vas dolžijo nedolžno, povejte odkrito, kar mislite. Morate se oprati od te strašne obtožbe. A če je sumničenje vaše gospodarice resnično, potem povejte, da ste tatice!

Vera spusti roki s solznega obraza.

—Bog mi je priča, — reče ona vsa potrta, — da sem nedolžna!

—Vi torej še vedno tajite?! — vzklikne Franja.

—Povedala sem resnico.

—Vi mi niste ukradli mojo denarnico iz zelene svile?

—Naj me Bog pri priči ubije, če sem bila kdaj nepoštena!

—Ne kličite Boga na pomoč! Kmalu se bo itak pokazalo, da ste tatice!

—Ah, gospodična Klarisa, — je jecljala Vera, — ne poznam vas več. Vi, ki ste bili do sedaj tako dobri z menoj, vi me dolžite tatvine. Toda ne, ne, to ni mogoče, da vi to govorite! Vi ste, oh Bog, včeraj že, ne morem pozabiti svojega suma — ta sum —

—Molčite nesrečnica!

Te besedi je spregovorila Franja polna sovraštva. Istočasno je dvignila svojo roko in če se ne bi Vera umaknila, bi jo bil zadel udarec.

Jagodkin stopi med svojo hčerko in sobarico.

—Ne razburjaj se, otrok moj, — reče on Klarisi, — a ti deklica, ne jokaj! Kmalu se bo pokazalo, ali si nedolžna ali ne.

On odpre vrata in zakliče v pisarno:

—Pristov, pridite sem!

—Suhi, visoki knjigovodja s svojim jezuitskim obrazom vstopi ter vpraša Jagodkina, kaj želi.

—Pristov, — mu ukaže Jagodkin, — pojdite z nekaj uslužbenci v sobarico in preiščite natančno vse, ali boste našli denarnico z zeleno svilo. Pošiljam vas, Pristov, ker vem, da ste nenavadno bistrumen.

Pristov se prikloni in odide iz sobe kot človek, ki je prepričan, da je od njega odvisna usoda cele Evrope.

Vera vstane v nemem obupu. Stala je v kotu sobe in si ni upala dvigniti svojih oči.

Tako je preteklo četrto ure za njo polno trpljenja.

Jagodkin je šepetal s svojo hčerko, a Felsing je stal ob strani in opazoval obraz deklice, ki je ni več smatral za Klariso Jagodkin.

Tedaj se spusti naenkrat Vera na kolena.

Ona dvigne sklenjeni roki ter vzklikne:

—Mati Božja, brani me, daj da se ponesreči hudoben namen in zvijača in dokaži mojo nedolžnost.

In kot odgovor na njeno molitev se odpro sedaj vrata, a v sobo vstopi Pristov.

—Evo je, evo je! — vzklikne Pristov. — Tukaj je denarnica z denarjem!

Felsing prebledi.

—Ali je Vera res tatice? Ali se je motil?

Na Franjinem obrazu zasede zmagozlatje.

Nesrečna sobarica je buljila pred sebo kot nora.

Jagodkin gre svojemu knjigovodji nasproti in mu vzame denarnico iz roke. Nato stopi pred Vero in jo surovo nahrli:

Torej, deklina, ali sedaj priznavaš?! Ali še vedno misliš, da nisi zrela za ječo?

V njenih očeh ni bilo več solz.

—Te denarnice nisem ukradla — nisem je jaz skrila med stvari — ni mogoče, da so jo tam našli.

—Našli smo jo, našli, deklica, — se je spakoval Pristov in si mel roki. Sam sem

jo našel v kovčku. Pred sodnijo bom prisegel, da je bila v tvojem kovčku.

—Potem jo je nekdo tam skril, — zajecjla nesrečnica.

—Kdo bi to storil? — jo prekinje Franja.

—Nekdo, ki me hoče uničiti — oh, dosegel je, kar je hotel!

—Ali mislite, da bom verjela takšne bajke? — reče Franja porogljivo. — Povejte nam raje resnico!

Sedaj se sobarica naenkrat vzravna.

Izginila je bolečina in obup.

—Resnico? — spregovori ona počasi. — Da, jaz jo bom našla in povedala. — Iskala bom resnico, pa če bom morala iskati vse svoje življenje.

Tedaj se ona blazno zasmehuje.

—Haha, milijonarja Jagodkina varajo! — vzklikne ona. — On misli, da objema svojo hčerko! Toda to ni njegova hčerka, pri Materi Božji, to ni njegova hčerka.

—Nesrečnica je zblaznela! — vzklikne Jagodkin. — Zakaj si tako blede, otrok moj, zakaj trepečeš? Za Boga, Klarisa, zgrudila se boš!

Toda Franja se spusti v naslonjač.

—Ali vidite, — vzklikne Vera, — ali vidite, kako je prebledela? To je neka goljufinja. Toda mene ne bo premotila.

Jaz vem, kakšen je angeljski obraz gospodične Klarise.

Felsing stopi k njej in jo zgrabi za roki.

—Kaj govorite, nesrečnica? — vzklikne on. — Izgubljena si, če ne boš mogla tega dokazati!

—Dokazala bom! — Kje je mala rdeča pega, ki se nahaja pri gospodični Klarisi na tilniku? Ko sem zjutraj česala to goljufinjo, sem jo iskala, pa je nisem mogla najti.

—Kje je ta pega, kje je, vprašam?

—Sedaj je dovolj! — vzklikne Jagodkin, — pokličite policijo. Pristov, a vi ostali, odvedite med tem to deklino.

Jagodkinovi ukazi so bili takoj izvršeni. Oni odvedejo Vero iz sobe in ona je šla prostovoljno z njimi.

—Naj se zgodi, kar hoče, — zamrmra ona, — prenesla bom sramoto, bedo in obup, deset let bom preživela v Sibiriji, ker bo me vedno vzpodbujala nada na maščevanje.

—Ko je ostal Jagodkin s Franjo in Felsingom sam v sobi stopi ta odločno pred milijonarja.

—Vaš sklep je torej, — vpraša, — da predate to nesrečno deklico policiji?

Klarisa se sedaj zdrami iz svoje navidezne nezavesti.

—To taticu imenujete nesrečno? — vpraša ona.

Slavni filmski igralec Ronald Colman in Benita Hume, oba rodnom Angleža, sta se nedavno poročila. Colman je prišel v Zed. države leta 1926 in je danes eden najfinjših plačanih filmskih igralcev.

Augie Galan, žogometni igralec od čikaškega teama, se je močno poškodoval pri igri in bo moral biti dlje časa v zaledju.

Zastonj!

Zastonj!

Ker mi je preostalo še nekaj izvodov poezij "Iz življenja za življenje," katere sem izdal leta 1935, sem se odločil iste brezplačno ali zastonj razdeliti in razposlati med članstvo naše Jednote.

Kdor želi, to lično vezano knjižico, ki vsebuje 100 različnih pesmi (največ posvečenih materam), naj izreže dolnji kupon ter priloži 15c v znamkah za odpremo in poštino; člani in članice društev naše Jednote v Clevelandu, naj se pa osebno zgledajo ponjo v uredništvu.

ImeŠtev. društva.....
Naslov (ulica)
PoštaDržava.....

IVAN ZUPAN, urednik Glasila K. S. K. Jednote
6117 St. Clair Ave. — Cleveland, O.

WOLFF HEATING CO. Telefon: GLENNVILLE 9218

AMERICAN RADIATOR PRODUCTS
največji clevelandski razpečevalci
Vroč zrak, para, gretje z vročo vodo in ventilacijski sistem instaliran.

F.H.A. odplačila—3 leta za plačati
Nobene plačila, takoj.
Proračun zastonj. — Sprejemamo naročila izven mesta.
Popravila in razni deli znižani v ceni.
Vprašajte za našega slov. zastopnika.

715 EAST 103rd STREET CLEVELAND, OHIO

RAZPIS SLUŽBE

Tem potom se razpisuje služba urednika-upravnika za uradno glasilo Slovenske Dobrodelne Zveze. Ponudnik mora biti član S. D. Z. in ameriški državljan. Prednost imajo tisti, ki so zmožni slovenskega in angleškega jezika. Ponudbe naj bodo pisane in naj vsebujejo označbo kvalifikacij, kakor tudi navedbo mesečne plače. Vse ponudbe morajo biti dostavljene v uradu Leo Kushlana, 6411 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio, najkasneje do sobote opoldne, dne 22. oktobra 1938.

Za odbor S. D. Z.
LEOPOLD KUSHLAN
JOHN GORNIK

Tom Herbert, veteran svetovne vojne kandidira za državnega pravdnika države Ohio na republikanski listi. Na francoskem bojišču je bil s svojim aeroplanom izstreljen na tla ter se je nahajal v bolnišnici 20 mesecev. Pozneje je dosegel čin polkovnika ameriške armade. Odvetniško prakso izvršuje od leta 1920. Poznan je zlasti po tem, da se je boril proti visokim telefonskim cenam, ter je moralna telefonska družba povrniti odjemalcem \$12,000,000 preveč plačanega denarja na prizadevanje Mr. Herberta.

Queen Elizabeth, nov angleški trgovski parnik, katero so spustili v morje v ladjedelnici Clydebank, Škotska. Novi parnik bo dosti večji kot je ladja Queen Mary.